

Almindelige betingelser

for levering og montering af maskiner og andet mekanisk, elektrisk og elektronisk udstyr i og mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Udgivet i 2019 af DI, Danmark, Teknologiateollisuus, Finland, Norsk Industri, Norge og Teknikföretagen, Sverige.

Anvendelse

1. Disse almindelige betingelser finder anvendelse, såfremt parterne skriftligt eller på anden måde har indgået aftale herom. Eventuelle fravigelser fra betingelserne skal aftales skriftligt for at blive gældende.

Definitioner

2. I disse betingelser defineres følgende udtryk således:

Aftalen:

Parternes skriftlige aftale vedrørende Leverancen med alle kontraktbilag samt skriftligt aftalte ændringer og tillæg til disse dokumenter.

Materiellet:

Alt maskineri, apparatur, Software, materialer, dokumentation og genstande, som leverandøren skal levere i henhold til Aftalen.

Leverancen:

Materiellet samt resultatet af det arbejde, som i henhold til Aftalen skal udføres af leverandøren.

Såfremt Leverancen i henhold til Aftalen skal overtages i selvstændige dele, som forudsættes anvendt uafhængigt af hinanden, skal reglerne i disse betingelser anvendes på hver del for sig. Med Leverancen menes derfor i sådanne tilfælde den enkelte del.

Monteringsstedet:

Det sted, hvor Materiellet skal monteres og umiddelbart tilgrænsende områder, som er nødvendige med henblik på transport, losning og oplagring af Materiellet og nødvendigt monteringsudstyr.

Kontraktsummen:

Den betaling der – eksklusiv merværdiafgift – skal erlægges for Leverancen.

Såfremt betaling for monteringen skal ske efter regning, og monteringsarbejdet ikke er fuldført, fastlægges Kontraktsummen i punkterne 22, 27, 49 og 50 som prisen for Materiellet med tillæg af 10 pct. eller den procentsats, som parterne måtte have aftalt.

Skriftlig Meddelelse:

Ethvert dokument, som er underskrevet af en af parterne, og som er kommet frem til den anden part, samt meddelelser, der er kommet frem til den anden part ved brev, telefax, e-mail, eller andre kommunikationsformer, som parterne måtte have aftalt.

Indholdet i en mødeprotokol, som er underskrevet eller godkendt af begge parter skal også anses som Skriftlig Meddelelse.

Software:

Den software, som indgår i Leverancen, og som består af:

- Leverandørsoftware, som er software, som leverandøren har rettighederne til, og
- Underlicensieret software, som er software, som tredjemand har rettighederne til, og som leverandøren med dennes tilladelse overdrager køberen brugsret til.

Produktinformation

3. Oplysninger i markedsføringsmateriale, prislister og anden produktinformation er kun bindende i det omfang, Aftalen udtrykkelig henviser til dem.

Dokumentation og information

4. Al dokumentation vedrørende Leverancen, som før eller efter Aftalens indgåelse overlades fra den ene part til den anden, forbliver den overladende parts ejendom.

Modtagen dokumentation eller information må ikke uden den anden parts samtykke kopieres eller anvendes til andet end det, der var formålet med overladelsen.

5. Leverandøren skal senest ved overtagelsen vederlagsfrit forsyne køberen med et eller et større aftalt antal eksemplarer af sådan dokumentation, som er tilstrækkeligt udførlige til, at køberen kan udføre idriftsættelse, drift og vedligeholdelse – herunder løbende reparationer – af Leverancen. Leverandøren har dog ikke pligt til at udlevere dokumentation, som ligger til grund for fremstilling af Materiellet eller reservedele.

Hemmeligholdelse

6. Ingen af parterne har ret til, uden den anden parts samtykke, at give tredjemand kendskab til sådan teknisk eller kommerciel information, som den anden part ved Aftalens indgåelse eller senere har angivet som værende fortrolig. Dette gælder dog ikke i det omfang overladelsen af sådan information er nødvendig for, at parterne skal kunne opfylde deres forpligtelser i henhold til Aftalen eller nødvendig for drift og vedligeholdelse af Leverancen.

Hver af parterne er forpligtede til at forhindre, at den nævnte fortrolige information i større omfang end beskrevet i første stykke,

overlades til eller anvendes af partens ansatte, konsulenter, leverandører og andre leverandører eller andre, som hos ham har eller kan få adgang til sådan information.

Software

7. Såfremt andet ikke er aftalt, har køberen en tidsbegrænset ikke-eksklusiv ret til at bruge leverandørsoftwaren ved anvendelse af Leverancen. Køberen kan overdrage denne brugsret til senere erhververe af Leverancen. Såfremt andet ikke er aftalt, beholder leverandøren rettighederne til leverandørsoftware, også selv om softwaren er frembragt særskilt for køberen. Køberen har ret til på eget ansvar at foretage sådanne tilpasninger i leverandørsoftware, som ligger inden for Leverancens almindelige anvendelsesformål.

Med de begrænsninger, som måtte være aftalt mellem rettighedsindehaveren og leverandøren, har køberen en tidsbegrænset ikke-eksklusiv ret til at bruge underlicensieret software ved anvendelsen af Leverancen og til at overdrage denne brugsret til senere erhververe af Leverancen. Leverandøren skal senest ved Aftalens indgåelse ved Skriftlig Meddelelse underrette køberen om sådanne begrænsninger. Køberen kan kun foretage tilpasninger i underlicensieret software, såfremt dette er særskilt aftalt.

8. Medmindre andet er aftalt, er leverandøren ikke forpligtet til at stille kildekoden til softwaren til rådighed for køberen. Med mindre andet er aftalt, er leverandøren heller ikke forpligtet til at levere opdaterede versioner af softwaren til køberen.

Leverancens omfang. Love og bestemmelser

9. Leverancen skal have det omfang, som fremgår af Aftalen.

Leverancen skal være i overensstemmelse med de love, forskrifter og andre offentlige bestemmelser, som var gældende på tilbudsdagen i det land, hvor Monteringsstedet er beliggende. Køberen er på leverandørens begæring forpligtet til at give oplysninger om de love og bestemmelser, som gælder for Leverancen.

10. Leverandøren er forpligtet til at udføre sådanne ændringsarbejder, som foranlediges af mellem tilbudsdagen og overtagelsen gennemførte ændringer i love, forskrifter og andre offentlige bestemmelser, som gælder for Leverancen. Det samme gælder ved ændringer i den almindeligt accepterede fortolkning af sådanne love, forskrifter og bestemmelser. Bestemmelserne i punkterne 37 og 38 finder anvendelse på sådanne ændringsarbejder.

Arbejdsforhold

11. Køberen er over for leverandøren ansvarlig for, at monteringen udføres under forhold, som er i overensstemmelse med gældende love og forskrifter for arbejdsmiljøet på Monteringsstedet. Køberen skal give leverandøren Skriftlig Meddelelse om de sikkerhedsbestemmelser, som gælder for personel på Monteringsstedet.

Køberen skal endvidere for egen regning stille tilfredsstillende garderobe-, vaske-, og spisefaciliteter til rådighed for monteringspersonalet på eller i nærheden af Monteringsstedet. Køberen skal tillige sørge for, at leverandørens personale får kost og logi i nærheden af Monteringsstedet i overensstemmelse med gældende overenskomster og forskrifter eller det, som er angivet i Aftalen. Ansvar for omkostningerne for kost og logi følger af punkterne 24.2 og 25.

Forberedende arbejder

12. Leverandøren skal på det aftalte tidspunkt, eller hvis et tidspunkt ikke er aftalt, i god tid før monteringen forsyne køberen

med tegninger eller beskrivelser, som viser, hvordan Materiellet skal monteres. Leverandøren skal tillige give alle oplysninger, som er nødvendige for opførelsen af de fundament og andre underlag, som Leverancen nødvendiggør. Han skal endvidere give alle oplysninger, som er nødvendige for tilvejebringelse af uhindret transport af Materiellet og nødvendigt monteringsudstyr til og på Monteringsstedet, samt for etableringen af nødvendige tilslutninger og forbindelser til Leverancen.

Leverandøren skal afholde enhver udgift, som forårsages af fejl i de tegninger, beskrivelser og oplysninger, som er nævnt i første stykke, og som viser sig før overtagelsen. Ved fejl, som viser sig efter overtagelsen, anvendes reglerne i punkterne 54–67.

13. Leverandøren skal give køberen Skriftlig Meddelelse om, hvornår Materiellet er færdigt til montering i så god tid, at køberen i rette tid kan træffe de foranstaltninger, som han er forpligtet til i henhold til punkterne 14 og 15, for at monteringen skal kunne gennemføres.

14. Køberen skal udføre de nødvendige forberedende arbejder i overensstemmelse med de i punkt 12 nævnte tegninger, beskrivelser og oplysninger. Køberens arbejder skal, medmindre parterne har aftalt et særskilt tidspunkt herfor, være afsluttet i så god tid at fundament og andre underlag kan bære Materiellet, dog senest en uge før monteringen skal påbegyndes. Når de forberedende arbejder er afsluttet, skal køberen ved Skriftlig Meddelelse underrette leverandøren herom.

15. Køberen skal, inden monteringen skal påbegyndes, sørge for, at vand og drivkraft, herunder trykluft og elektrisk strøm, i nødvendigt omfang, eller som angivet i Aftalen, står til leverandørens disposition på Monteringsstedet. Dette skal ske uden omkostninger for leverandøren, som heller ikke skal betale for brugen af nævnte vand og drivkraft.

Køberen skal endvidere vederlagsfrit stille aflåselige eller på anden måde beskyttede lokaler eller lagerpladser, som er egnede til at beskytte Materiellet samt leverandørens værktøj og udstyr mod tyveri og beskadigelse, til disposition for leverandøren på eller i nærheden af Monteringsstedet.

Prøver af Materiellet under fremstillingen. Inspektion

16. Skal Materiellet i henhold til Aftalen afprøves i forbindelse med fremstillingen, skal prøven udføres der, hvor fremstillingen sker, medmindre et andet sted er aftalt. Såfremt tekniske krav til prøven ikke er angivet i Aftalen, skal denne udføres i overensstemmelse med normal praksis inden for vedkommende industribranche i det land, hvor Materiellet fremstilles.

17. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse varsle køberen om den i punkt 16 nævnte prøve i så god tid, at køberen kan være til stede. Såfremt køberen har modtaget et sådant varsel, kan prøven afholdes, selv om køberen ikke er repræsenteret ved prøven.

Leverandøren skal føre protokol over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til køberen. Medmindre køberen beviser noget andet, skal prøveprotokollen anses for at give en korrekt beskrivelse af prøvens gennemførelse og af dennes resultat.

18. Såfremt Materiellet ved den i punkt 16 nævnte prøve viser sig ikke at være kontraktmæssigt, skal leverandøren så hurtigt som muligt sørge for, at Materiellet bringes i overensstemmelse med Aftalen. På køberens forlangende skal ny prøve derefter udføres, medmindre afvigelsen var ubetydelig.

19. Køberen har i øvrigt ret til i rimeligt omfang, eller i den udstrækning det er angivet i Aftalen, at inspicere fremstillingen af

Materiellet inden for leverandørens normale arbejdstid og med tre dages varsel.

20. Medmindre anden fordeling er aftalt, skal leverandøren bære alle omkostninger ved prøver, som udføres der, hvor Materiellet fremstilles. Køberen bærer dog alle omkostninger for sine repræsentanter, herunder rejse- og opholdsudgifter, i forbindelse med sådanne prøver og ved sådanne inspektioner som nævnt i punkt 19.

Køberens forsinkelse m.v.

21. Finder køberen, at han ikke til aftalt tid kan foretage de foranstaltninger, som han har pligt til af hensyn til Leverancens gennemførelse, herunder hans forpligtelser i henhold til punkterne 11, 14 og 15, eller må en sådan forsinkelse fra hans side anses som sandsynlig, skal han uden ugrundet ophold give leverandøren Skriftlig Meddelelse herom og samtidig angive årsagen til forsinkelsen samt så vidt muligt, hvor længe forsinkelsen kommer til at vare.

Selv om køberen er forsinket med udførelsen af sine forpligtelser i henhold til første stykke, er han desuagtet forpligtet til at erlægge enhver del af Kontraktsummen, som ville være forfaldet til betaling, såfremt forsinkelsen ikke var indtruffet.

22. Såfremt køberen er forsinket eller i øvrigt ikke opfylder sine i punkt 21, første stykke, angivne forpligtelser, skal han erstatte leverandøren de meromkostninger denne påføres udover eventuelle krav i henhold til punkt 25, andet stykke. Leverandøren har som følge af køberens misligholdelse ret til en rimelig udsættelse af tidspunktet for overtagelse. Såfremt leverandøren vil kræve en sådan udsættelse, skal han uden ugrundet ophold give køberen Skriftlig Meddelelse herom.

Såfremt køberens misligholdelse er væsentlig, har leverandøren ret til at afbryde leveringen og monteringen, indtil misligholdelsen er bragt til ophør. Leverandøren kan endvidere ved Skriftlig Meddelelse hæve Aftalen forudsat, at han ved Skriftlig Meddelelse har underrettet køberen om, at han har til hensigt at hæve Aftalen, og køberen ikke har bragt misligholdelsen til ophør inden en måned efter, at han modtog meddelelsen. Såfremt Aftalen således hæves, har leverandøren ret til erstatning for den skade, som er påført ham ved køberens misligholdelse. Erstatningen kan ikke overstige Kontraktsummen.

Betaling

23. Medmindre andet er aftalt, skal betaling ske mod faktura med 30 dages betalingsfrist fra fakturadato. Fakturering skal ske i henhold til følgende:

23.1 Ved montering til fast pris skal Kontraktsummen faktureres med 40 pct. ved Aftalens indgåelse, med 50 pct. når Materiellet er ankommet til Monteringsstedet og den resterende del ved overtagelsen af Leverancen.

23.2 Ved montering efter løbende regning skal den aftalte pris for Materiellet faktureres med 40 pct. ved Aftalens indgåelse og med 60 pct., når Materiellet er ankommet til Monteringsstedet. Betaling for monteringen skal erlægges mod månedlig faktura.

24. Hvis parterne har aftalt, at monteringen skal udføres på løbende regning, skal følgende poster angives separat:

24.1 Rejseudgifter for leverandørens personale – inklusive lokale transporter – samt udgifter til transport af personalets udstyr og personlige effekter.

24.2 Udgifter til kost og logi og andre opholdsudgifter for leverandørens personale for hver dags fravær fra hjemstedet, inklusive arbejdsfri dage og helligdage. Medmindre andet er aftalt, benyttes de højeste satser for diæter og rejsegodtgørelse for statsansatte i leverandørens land, gældende for rejser til det land, hvor monteringen udføres.

24.3 Betaling for arbejde inden for ordinær arbejdstid i henhold til timetal, attesteret af køberen.

24.4 Betaling for overarbejde i henhold til timeantal, attesteret af køberen.

24.5 Medmindre andet er aftalt, følger opdelingen af ordinær arbejdstid og overarbejdstid reglerne i leverandørens land.

24.6 Betaling i henhold til satserne for ordinær arbejdstid for tid medgået til:

- nødvendig forberedelse af ud- og hjemrejse,
- ud- og hjemrejse samt eventuelle andre rejser, som personalet er berettiget til i henhold til gældende lov eller overenskomst i leverandørens land,
- daglige rejser mellem logiet og Monteringsstedet, såfremt rejsetiden pr. dag overskrider 30 minutter, medmindre en anden tidsgrænse er fastsat i den gældende overenskomst i leverandørens land.

24.7 Udgifter, som leverandøren pådrager sig ved at stille udstyr til rådighed i henhold til Aftalen, samt eventuel aftalt betaling for brug af leverandørens eget monteringsudstyr.

24.8 Betaling for ventetid efter satserne for ordinær arbejdstid, når arbejdet forhindres af omstændigheder, som leverandøren ikke er ansvarlig for.

24.9 Eventuelle skatter og afgifter, som skal erlægges af det fakturerede beløb, og som skal betales af leverandøren.

25. Hvis parterne har aftalt, at monteringen skal udføres til fast pris, indgår de poster, som er nævnt i punkt 24.1 – 24.7 i Kontraktsummen.

Hvis monteringsarbejdet ændres, forsinkes eller midlertidigt må indstilles af årsager, som køberen eller dennes andre leverandører er ansvarlige for, har leverandøren ud over Kontraktsummen ret til betaling for:

25.1 Ventetid og tid medgået til ekstra rejser.

25.2 Ekstra arbejde, herunder arbejde med at nedtage, sikre og genopsætte monteringsudstyr.

25.3 Merudgifter som forårsages af, at leverandørens udstyr må forblive længere tid på Monteringsstedet end forudsat.

25.4 Ekstra udgifter til rejser og ophold for leverandørens personale.

25.5 Øvrige omkostninger og udgifter, som leverandøren kan dokumentere er påført ham som følge af omlægning af monteringsarbejdet.

26. Betaler køberen ikke rettidigt, har leverandøren ret til morarenter fra forfaldsdagen med den rentesats, som gælder i henhold til lovgivningen om renter ved forsinket betaling i leverandørens land. Leverandøren har desuden ret til kompensation for sine inddrivelsesomkostninger.

Betaler køberen ikke rettidigt, eller stiller køberen ikke rettidigt aftalte sikkerheder, har leverandøren endvidere ret til, efter at have givet køberen Skriftlig Meddelelse herom, at afbryde sin opfyldelse af Aftalen, indtil betaling sker eller aftalte sikkerheder stilles.

27. Såfremt køberen ikke efter tre måneder har betalt det forfaldne beløb, har leverandøren ret til ved Skriftlig Meddelelse til køberen at hæve Aftalen. Leverandøren har da, udover hvad der følger af punkt 26, første stykke, ret til erstatning for den skade han har lidt. Erstatningen kan ikke overstige Kontraktsummen.

Ejendomsforbehold

28. Materiellet forbliver leverandørens ejendom, indtil betaling for Leverancen er erlagt fuldt ud i den udstrækning, et sådant ejendomsforbehold er gyldigt i henhold til den relevante lovgivning.

Monteringen

29. Parterne skal senest ved leverandørens meddelelse om, at Materiellet er leveringsklart fra fremstillingsstedet ved Skriftlig Meddelelse udpege hver deres repræsentant, der skal repræsentere dem under arbejdet på Monteringsstedet.

Repræsentanterne skal i arbejdstiden være til stede på eller i nærheden af Monteringsstedet. Medmindre andet er aftalt, skal de have fuldmagt til at handle på deres respektive parter vegne i alle spørgsmål, som angår monteringen. Hvor det i disse betingelser er anført, at der skal gives Skriftlig Meddelelse, er repræsentanterne altid bemyndigede til at modtage meddelelsen på deres respektive parter vegne.

30. Medmindre andet er aftalt, skal køberen for egen regning stille de for monteringen nødvendige kraner, løfteredskaber, stilladser samt udstyr for interne transportere på Monteringsstedet til rådighed for leverandøren. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse specificere sit behov for sådant udstyr senest en måned før monterings påbegyndelse.

31. Leverandøren er forpligtet til at påse, at hans personale overholder de sikkerhedsbestemmelser, der gælder på Monteringsstedet. Dette indebærer ikke nogen indskrænkning af køberens forpligtelser i henhold til punkt 11.

Køberen kan forlange, at personale, som ikke overholder sikkerhedsbestemmelserne, udelukkes fra Monteringsstedet.

32. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse give køberen nødvendige oplysninger om de særlige risici for omgivelserne, der kan være forbundet med monteringen.

33. Køberen kan ikke, uden samtykke ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren, pålægge leverandørens personale noget arbejde.

Leverandørens ret til kontrol

34. Leverandøren har ret til for egen regning at kontrollere Leverancen på Monteringsstedet. Kontrollen skal finde sted inden for køberens normale arbejdstid. Denne ret gælder, indtil overtagelsen af Leverancen har fundet sted og derefter i løbet af den periode, der udføres arbejde i henhold til punkterne 54–65.

Ændringer

35. Køberen kan, indtil overtagelse har fundet sted, med de begrænsninger, som er fastsat i punkt 38, kræve ændringer i Leverancens oprindeligt aftalte omfang, konstruktion og udførelse.

Krav om ændring skal fremsættes ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren og skal indeholde en nøjagtig beskrivelse af den krævede ændring.

36. Leverandøren kan, indtil overtagelsen har fundet sted, ved Skriftlig Meddelelse foreslå sådanne ændringer, som nævnes i punkt 35, første stykke.

37. Snarest muligt efter at have modtaget et krav om ændring eller efter selv at have fremsat et forslag om ændring skal leverandøren give køberen Skriftlig Meddelelse om, hvorvidt og hvordan ændringen kan udføres, samt om hvordan Kontraktsummen, overtagelsestidspunktet og andre kontraktvilkår påvirkes som følge af ændringen.

Leverandøren skal tillige give køberen en sådan meddelelse, når ændringer i love, forskrifter og andre bestemmelser, som nævnt i punkt 10, nødvendiggør ændringsarbejder.

38. Ud over hvad der følger af punkt 10, har leverandøren ikke pligt til at udføre ændringer, før parterne skriftligt har indgået aftale om, hvorledes ændringerne vil påvirke Kontraktsummen, tidspunktet for overtagelse og andre kontraktvilkår.

Kan parterne ikke nå til enighed om de kontraktmæssige konsekvenser af ændringsarbejder, som omtales i punkt 10, skal leverandøren, indtil parterne når til enighed eller tvisten løses i henhold til punkt 78, udføre sådanne ændringsarbejder på løbende regning.

Overtagelsesprøve

39. Når monteringen er fuldført, skal der, medmindre andet er aftalt, gennemføres overtagelsesprøve for at afgøre, om Leverancen er i overensstemmelse med Aftalen.

Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse underrette køberen om, at Leverancen er klar til overtagelse. Han skal i meddelelsen fastsætte en dato for påbegyndelse af overtagelsesprøven, som giver køberen tilstrækkelig tid til at forberede sig og mulighed for at være repræsenteret ved prøven. Prøven skal finde sted inden for køberens normale arbejdstid.

Overtagelsesprøven skal gennemføres i overensstemmelse med de tekniske krav, som er specificeret i Aftalen. Såfremt Aftalen ikke indeholder en sådan specifikation, skal overtagelsesprøven gennemføres i overensstemmelse med normal praksis og almindeligt anvendte standarder i det land, hvor Monteringsstedet er beliggende.

Overtagelsesprøven skal gennemføres under leverandørens ledelse og skal overværes af repræsentanter for begge parter. Leverandøren skal føre protokol over overtagelsesprøven. Prøveprotokollen skal sendes til køberen. Prøveprotokollen skal, medmindre køberen beviser noget andet, anses for at give en korrekt beskrivelse af overtagelsesprøvens gennemførelse og resultat.

40. Køberen skal for egen regning sørge for kraft, brændstof, smøremidler, vand, råvarer og andre materialer, som er nødvendige for gennemførelsen af overtagelsesprøven i henhold til punkterne 39 og 42 og for at gennemføre afsluttende justeringer i forbindelse med sådan prøve. Han skal også for egen regning installere de apparater og stille den arbejdskraft til disposition, som er nødvendige for gennemførelsen af overtagelsesprøven.

41. Hvis køberen, efter at have modtaget leverandørens meddelelse i henhold til punkt 39, andet stykke, undlader at opfylde sine forpligtelser i henhold til punkt 40 eller på anden måde forhindrer, at overtagelsesprøven gennemføres, skal tilfredsstil-

lende overtagelsesprøve anses for gennemført på den dato for overtagelsesprøvens påbegyndelse, som er angivet i leverandørens meddelelse i henhold til punkt 39, andet stykke.

42. Viser overtagelsesprøven, at Leverancen ikke er i overensstemmelse med Aftalen, skal leverandøren uden ugrundet ophold bringe Leverancen i kontraktmæssig stand. Der skal derefter gennemføres en ny overtagelsesprøve, medmindre parterne aftaler at undlade dette, eller at afvigelserne er uden betydning for Leverancens drift. Ved ny overtagelsesprøve gælder punkterne 39 og 40 tilsvarende.

Overtagelse

43. Køberen skal anses for at have overtaget Leverancen, når den er i den stand, den i henhold til Aftalen skal være i, og

- så snart overtagelsesprøverne er gennemført eller må anses for gennemført i henhold til punkterne 39 – 42, eller
- såfremt parterne har aftalt, at overtagelsesprøve ikke skal gennemføres, når køberen modtager Skriftlig Meddelelse fra leverandøren i henhold til punkt 39, andet stykke, første sætning.

Resterende mindre justeringer og komplettering af Leverancen uden driftsmæssig betydning skal dog ikke forhindre overtagelsen.

Køberen skal uden ugrundet ophold ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren bekræfte, at Leverancen er overtaget og samtidig bekræfte tidspunktet for overtagelsen. Køberens undladelse af at give en sådan bekræftelse indvirker ikke på bedømmelsen af, hvorvidt overtagelsen har fundet sted.

Før overtagelsen har køberen ikke ret til at tage Leverancen eller nogen del heraf i brug. Hvis køberen tager Leverancen eller nogen del heraf i brug, uden at leverandøren ved Skriftlig Meddelelse har givet sit samtykke hertil, anses køberen herved for at have overtaget Leverancen. Leverandørens forpligtelse til at gennemføre overtagelsesprøve falder da bort.

44. Med mindre andet er aftalt går risikoen for Leverancen over ved overtagelsen.

Såfremt det er aftalt, at køberen skal modtage Materiellet på Monteringsstedet, er han forpligtet til straks at foretage undersøgelse af Materiellet og omgående ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren at reklamere over eventuelle transportskader.

Leveringstid. Forsinkelse

45. Leverancen anses for leveret på det tidspunkt, hvor den overtages i henhold til reglerne i punkt 43.

46. Såfremt parterne i stedet for et bestemt tidspunkt for overtagelsen har angivet et tidsrum, inden for hvilket overtagelsen skal ske, løber dette fra Aftalens indgåelse.

47. Finder leverandøren, at han ikke kan gennemføre Leverancen i rette tid, eller må forsinkelse fra hans side anses som sandsynlig, skal han uden ugrundet ophold ved Skriftlig Meddelelse underrette køberen herom og samtidig angive årsagen til forsinkelsen samt så vidt muligt det tidspunkt, hvor Leverancen påregnes at være klar til overtagelse. Undlader leverandøren at afgive en sådan meddelelse i tide, skal han, uanset bestemmelserne i punkterne 49 og 50, erstatte køberen de merudgifter, denne derved påføres, og som han ellers ville kunne have undgået.

48. Tidspunktet for overtagelsen skal udskydes så meget som det efter omstændighederne er rimeligt, hvis overtagelsen forsinkes af nogle af følgende årsager:

- en handling eller undladelse fra køberens side, eller
- leverandørens afbrydelse af opfyldelsen af sine forpligtelser i henhold til punkterne 22 og 26, eller
- ændringer i henhold til punkterne 10 og 35 – 38, eller
- andre omstændigheder, som køberen bærer ansvaret for, eller
- en omstændighed, som i henhold til punkt 75 udgør en ansvarsfrihedsgrund.

Tidspunktet for overtagelsen skal udskydes selv om årsagen til forsinkelsen indtræffer efter det oprindeligt aftalte overtagelsestidspunkt.

49. Såfremt Leverancen ikke er overtaget i rette tid i henhold til punkt 43, har køberen ret til konventionalbod fra det tidspunkt, hvor overtagelsen skulle have fundet sted.

Konventionalboden udgør 1 pct. af Kontraktsummen for hver påbegyndt uge forsinkelsen varer. Konventionalboden kan ikke overstige 10 pct. af Kontraktsummen.

Konventionalboden forfalder til betaling efter påkrav ved Skriftlig Meddelelse fra køberen, dog tidligst når Leverancen er overtaget eller på tidspunktet for køberens ophævelse af Aftalen i henhold til punkt 50.

Køberen fortaber sin ret til konventionalbod, såfremt han ikke ved Skriftlig Meddelelse har fremsat krav herom inden 6 måneder efter overtagelsen skulle have fundet sted.

50. Såfremt køberen som følge af forsinkelsens længde er blevet berettiget til maksimal konventionalbod i henhold til punkt 49 og Leverancen endnu ikke er overtaget, kan køberen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren kræve, at Leverancen færdiggøres til overtagelsesprøve inden en sidste rimelig frist, som ikke kan være kortere end en uge.

Hvis leverandøren ikke har færdiggjort Leverancen inden for denne frist, og dette ikke skyldes forhold, som køberen eller dennes andre leverandører bærer ansvaret for, kan køberen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren hæve Aftalen.

Køberen har ved en sådan ophævelse ret til erstatning for det tab, han har lidt ved leverandørens forsinkelse, i det omfang tabet overstiger den maksimale konventionalbod, han har kunnet kræve i henhold til punkt 49. Denne erstatning kan ikke overstige 10 pct. af Kontraktsummen.

Køberen har desuden ret til ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren at hæve Aftalen, såfremt det står klart, at der vil indtræffe en forsinkelse, som i henhold til reglerne i punkt 49 ville give køberen ret til maksimal konventionalbod. Ved en sådan ophævelse har køberen ret til såvel maksimal konventionalbod som erstatning i henhold til dette punkts tredje stykke.

51. Bortset fra konventionalbod i henhold til punkt 49 og ophævelse med begrænset erstatning i henhold til punkt 50 er ethvert krav fra køberen i anledning af leverandørens forsinkelse udelukket.

Ansvar for tingskade før overtagelsen

52. Leverandøren er ansvarlig for enhver skade på Leverancen, som opstår, før risikoen er gået over på køberen. Dette gælder uanset skadens årsag, medmindre skaden er forårsaget af køberen eller af nogen eller noget, som han er ansvarlig for. Selv om leverandøren i henhold til dette punkt ikke er ansvarlig for en skade på Leverancen, kan køberen kræve, at leverandøren på køberens bekostning udbedrer skaden.

53. Leverandøren er alene ansvarlig for skade på køberens ejendom før overtagelsen af Leverancen, hvis det kan bevises, at skaden i forbindelse med opfyldelse af Aftalen er forvoldt ved uagtsomhed af leverandøren eller nogen eller noget, som han bærer ansvaret for. Leverandøren er dog ikke i noget tilfælde ansvarlig for driftstab, tabt fortjeneste eller andre økonomiske konsekvenser.

Ansvar for mangler

54. Leverandøren er forpligtet til at afhjælpe alle mangler ved Leverancen, som skyldes fejl i konstruktion, materiale, fremstilling eller montering, ved at foretage reparation eller udskiftning i overensstemmelse med punkterne 56–67.

Når leverandøren er ansvarlig for en mangel ved Leverancen, har han et tilsvarende ansvar for skade på Leverancen, som manglen forårsager.

Leverandørens ansvar omfatter ikke mangler, som er forårsaget af materiale, som er tilvejet bragt af køberen, af konstruktioner, der er foreskrevet eller specificeret af denne, eller som skyldes af køberen fejlagtigt udført forberedende arbejder i henhold til punkt 14.

55. Leverandørens ansvar omfatter ikke mangler, som skyldes årsager, som er opstået efter, at Leverancen er overtaget af køberen i henhold til punkt 43. Ansvar omfatter f.eks. ikke mangler, som opstår som følge af, at driftsforholdene afviger fra det, som er forudsat i Aftalen eller af ukorrekt anvendelse af Leverancen. Det omfatter heller ikke mangler, der skyldes mangelfuld vedligeholdelse eller ukorrekt montering foretaget af køberen, ændringer foretaget uden leverandørens ved Skriftlig Meddelelse afgivne samtykke eller reparationer, som køberen har udført på fejlagtig måde. Endelig omfatter ansvaret ikke normal slitage og forringelse.

56. Leverandørens ansvar omfatter kun mangler, som viser sig inden et år fra det tidspunkt, Leverancen blev overtaget i henhold til punkt 43. Anvendes Leverancen mere intensivt end aftalt, forkortes denne periode forholdsmæssigt.

57. Ved udskiftning eller reparation i henhold til punkt 54, påtager leverandøren sig de samme forpligtelser for udskiftningsdele og reparerede dele, som gælder for den oprindelige Leverance i et tidsrum af et år. For Leverancens øvrige dele forlænges den i punkt 56 nævnte ansvarsperiode kun med det tidsrum, Leverancen ikke har kunnet anvendes som følge af mangler, som leverandøren er ansvarlig for.

58. Køberen skal give Skriftlig Meddelelse om en mangel til leverandøren uden ugrundet ophold, efter at manglen har vist sig og i intet tilfælde senere end to uger efter, at den i punkterne 56 og 57 nævnte ansvarsperiode er udløbet. Meddelelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorledes manglen ytrer sig. Såfremt køberen ikke giver meddelelse til leverandøren om en mangel inden for de ovenfor angivne frister, fortaber køberen sin ret til at fremsætte krav i anledning af manglen.

Såfremt der er grund til at antage, at manglen kan medføre risiko for skade, skal sådan meddelelse gives straks. Gives meddelelsen ikke straks, fortaber køberen sin ret til at fremsætte krav som følge af skade på Leverancen, som kunne være undgået, såfremt sådan meddelelse var blevet givet.

59. Efter at have modtaget Skriftlig Meddelelse fra køberen i henhold til punkt 58, skal leverandøren afhjælpe manglen uden ugrundet ophold. Afhjælpningen skal udføres på tidspunkter, så køberens virksomhed ikke forstyrres i unødigt omfang. Leveran-

døren skal selv bære de med afhjælpningen forbundne omkostninger i henhold til reglerne i punkterne 54–66.

Afhjælpningen skal udføres der, hvor Leverancen befinder sig, også selv om dette er et andet sted end Monteringsstedet, med mindre leverandøren under hensyntagen til begge parter interesse finder det mere hensigtsmæssigt, at Materiellet sendes til ham eller til et af ham udpeget sted.

Såfremt manglen kan afhjælpes ved udskiftning eller reparation af en mangelfuld del, og hvis demontering og montering af delen ikke kræver særlig fagkundskab, kan leverandøren kræve, at den mangelfulde del sendes til ham eller til et af ham udpeget sted med henblik på udskiftning eller reparation. Leverandøren har i et sådant tilfælde opfyldt sin forpligtelse vedrørende manglen, når han har leveret en udskiftningsdel eller en repareret del til køberen.

60. Skal afhjælpning i henhold til punkt 59 udføres der, hvor Leverancen befinder sig, gælder reglerne i punkterne 11, 15 og 53.

61. Køberen skal for egen regning sørge for, at leverandøren har fri adgang til Leverancen samt forestå ethvert indgreb i andet udstyr end Leverancen, der er nødvendigt for at kunne afhjælpe manglen.

62. Enhver transport og forsendelse i forbindelse med afhjælpning af mangler skal ske på leverandørens regning og risiko. Køberen skal følge leverandørens instruktioner om transport- og forsendelsesmåde.

Køberen skal bære de meromkostninger, som leverandøren påføres ved afhjælpning af mangler som følge af, at Leverancen befinder sig på et andet sted end Monteringsstedet.

63. Mangelfulde dele, som udskiftes i henhold til punkt 54, skal stilles til leverandørens disposition og bliver hans ejendom.

64. Såfremt køberen har afgivet en sådan meddelelse, som nævnt i punkt 58, og det viser sig, at der ikke foreligger nogen mangel, som leverandøren bærer ansvaret for, har leverandøren ret til godtgørelse for det arbejde og de omkostninger, reklamationen har påført ham.

65. Såfremt leverandøren ikke i rette tid opfylder sine forpligtelser i henhold til punkt 59, kan køberen ved Skriftlig Meddelelse give leverandøren en sidste, rimelig frist for opfyldelse, som ikke kan være kortere end en uge. Har leverandøren ikke opfyldt sine forpligtelser inden udløbet af den fastsatte frist, kan køberen efter eget valg:

- for leverandørens regning og risiko udføre eller lade udføre de tiltag, som er nødvendige for at afhjælpe manglen, forudsat at han gør dette på en rimelig og fornuftig måde, eller
- kræve forholdsmæssigt afslag, dog højst 20 pct. af Kontraktsummen, eller
- såfremt manglen er væsentlig hæve Aftalen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren. Køberen har også ret til at hæve Aftalen, såfremt manglen efter tiltag som nævnt under a) fortsat er væsentlig. Køberen kan ved ophævelse kræve erstatning for det tab, han lider, dog højst 20 pct. af Kontraktsummen.

66. Uanset bestemmelserne i punkterne 54–65 gælder leverandørens mangelsansvar ikke for nogen del af Leverancen længere end et år fra afslutningen af den ansvarsperiode, som følger af punkt 56, første sætning, eller fra afslutningen af nogen anden ansvarsperiode, som parterne måtte have aftalt.

67. Leverandøren har ikke noget ansvar for mangler ud over det i punkterne 54–66 foreskrevne.

Immaterielretskrænkelser

68. Medmindre andet er aftalt, skal leverandøren i henhold til punkterne 69–72 holde køberen skadesløs for så vidt angår erstatningskrav fra tredjemand, som begrundes med, at Leverancen krænker patent, ophavsret eller anden immaterialrettighed, som er beskyttet i Danmark, Finland, Norge, Sverige eller i noget andet land, som parterne særskilt har aftalt.

69. Leverandøren er ikke ansvarlig for immaterielretskrænkelser, som er en følge af:

- at Leverancen anvendes i et andet land end dem, som følger af punkt 68, eller
- at Leverancen anvendes på en måde, som afviger fra det, der er aftalt, eller som leverandøren ikke burde have forudset, eller
- at Leverancen anvendes sammen med udstyr eller software, som ikke er leveret af leverandøren, eller
- at køberen har foretaget ændringer i Leverancen.

Leverandøren er heller ikke ansvarlig for immaterielretskrænkelser, som udelukkende er en følge af, at Leverancens udformning eller konstruktion er foreskrevet eller specificeret af køberen.

70. Imødegåelse af de i punkt 68 nævnte krav skal ske for leverandørens regning. Leverandøren skal endvidere godtgøre køberen sådanne beløb, som denne ved retskraftig dom eller ved forlig godkendt af leverandøren er blevet pålagt at betale.

Leverandøren er kun ansvarlig, såfremt køberen uden ugrundet ophold ved Skriftlig Meddelelse underretter leverandøren om krav, han har modtaget, og køberen overlader det til leverandøren at bestemme, hvorledes kravet skal imødegås.

71. Viser der sig at foreligge en krænkelse af patent, ophavsret eller anden immaterialrettighed, som leverandøren i henhold til punkterne 68–69 er ansvarlig for, skal leverandøren, efter at han har modtaget underretning i henhold til punkt 70, andet stykke, uden ugrundet ophold efter eget valg:

- sikre køberen ret til fortsat at anvende Leverancen, eller
- ændre Leverancen således, at krænkelsen ikke længere foreligger, eller
- erstatte Leverancen med en anden leverance, med tilsvarende funktion, som brugen af ikke indebærer nogen krænkelse.

Leverandøren har en tilsvarende forpligtelse, når køberen ved Skriftlig Meddelelse har underrettet ham om, at der foreligger en krænkelse af patent, ophavsret eller anden immaterialrettighed, uden at tredjemand har fremsat krav mod køberen.

72. Såfremt leverandøren ikke rettidigt opfylder sine forpligtelser i henhold til punkt 71, kan køberen ved Skriftlig Meddelelse give ham en sidste rimelig frist, som ikke kan være kortere end en uge, til at opfylde forpligtelserne. Har leverandøren ikke opfyldt sine forpligtelser inden for fristen, kan køberen efter eget valg:

- a) på leverandørens regning og risiko udføre eller lade udføre nødvendige tiltag svarende til de, som angives i punkt 71, første stykke, forudsat, at han gør dette på en rimelig og fornuftig måde, eller
- b) såfremt krænkelsen medfører væsentlig ulempe for ham, hæve Aftalen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren. Køberen har tillige ret til at hæve Aftalen, såfremt ulempen efter udførelsen af de under a) nævnte tiltag stadig er væsentlig.

Ansvar for tingskade forvoldt af Leverancen efter overtagelsen

73. Leverandøren er ikke ansvarlig for skade forvoldt af Leverancen på fast ejendom eller løsøre eller for følgerne af sådan skade, såfremt skaden indtræffer, mens Leverancen er i køberens besiddelse. Leverandøren er heller ikke ansvarlig for skader på

produkter, der er fremstillet af køberen, eller på produkter, hvori køberens produkter indgår.

Køberen skal holde leverandøren skadesløs i den udstrækning leverandøren pålægges ansvar over for tredjemand for sådan skade eller sådant tab, som leverandøren i henhold til første stykke ikke er ansvarlig for.

De nævnte begrænsninger i leverandørens ansvar gælder ikke, hvis han har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed.

Fremsætter tredjemand krav mod leverandøren eller køberen om erstatning for skade eller tab i henhold til dette punkt, skal den anden part straks underrettes ved Skriftlig Meddelelse herom.

Leverandøren og køberen er gensidigt forpligtede til at lade sig sagsøge ved den domstol eller voldgiftsret, som behandler erstatningskrav, der er rejst mod en af dem på grundlag af en skade eller et tab, som påstås forårsaget af Leverancen. Det indbyrdes forhold mellem køberen og leverandøren skal dog altid afgøres i henhold til punkt 78.

Generel ansvarsbegrænsning

74. Parterne har ikke noget ansvar over for hinanden ud over det, der er fastsat i disse betingelser. Dette gælder ethvert tab, som en part kan lide, så som driftstab, tabt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstab eller indirekte tab.

Den i første stykke nævnte begrænsning af parternes ansvar gælder ikke, hvis en part har gjort sig skyldig i grov uagtsomhed. Ansvarsbegrænsningen gælder heller ikke i tilfælde af en parts misligholdelse af sine forpligtelser i henhold til punkt 6, eller for ansvar for immaterielretskrænkelser i henhold til punkterne 68–72.

Ansvarsfrihed (force majeure)

75. Følgende omstændigheder medfører ansvarsfrihed, såfremt de forhindrer Aftalens opfyldelse eller gør opfyldelsen urimeligt byrdefuld: arbejdskonflikt og enhver anden omstændighed, som parterne ikke er herre over, såsom brand, naturkatastrofer og ekstreme naturfænomener, krig, mobilisering eller militærindkaldelser af tilsvarende omfang, rekvirering, beslaglæggelse, handels- og valutarestriktioner, oprør og uroligheder, mangel på transportmidler, almindelig vareknaphed, indskrænkninger i tilførslen af drivkraft samt mangler ved eller forsinkelse af leverancer fra underleverandører, som skyldes nogen af de i dette punkt nævnte omstændigheder.

De i første stykke nævnte omstændigheder medfører kun ansvarsfrihed, såfremt deres indvirkning på Aftalens opfyldelse ikke kunne forudses ved Aftalens indgåelse.

76. Det påhviler den part, der ønsker at påberåbe sig nogen ansvarsfrihedsgrund som nævnt i punkt 75, uden ugrundet ophold ved Skriftlig Meddelelse at underrette den anden part om dens opståen og ophør.

Ved force majeure hos køberen skal denne dække de omkostninger, som leverandøren pådrager sig for at sikre og beskytte Leverancen. Endvidere skal køberen dække leverandørens omkostninger til personel, underleverandører og udstyr, som med køberens samtykke holdes i beredskab med henblik på genoptagelse af arbejdet med Leverancen.

77. Uanset hvad der i øvrigt følger af disse betingelser, kan enhver af parterne hæve Aftalen ved Skriftlig Meddelelse til den anden

part, såfremt Aftalens opfyldelse hindres i mere end 6 måneder af en ansvarsfrihedsgrund som nævnt i punkt 75.

Tvister. Lovvalg

78. Tvister i anledning af Aftalen og alt, som har sammenhæng hermed skal afgøres ved voldgift i henhold til de lovregler om voldgift, der gælder i leverandørens land. Hvis det omtvistede beløb eksklusiv merværdiafgift ikke overstiger EUR 50.000, eller

det tilsvarende beløb i aftalevalutaen, skal tvisten dog afgøres ved de almindelige domstole i leverandørens land.

79. Alle tvister i anledning af Aftalen skal bedømmes efter loven i leverandørens land.

Copyright: DI